

Benchmarkrapport boekjaar 2022

Stichting Scholen met de Bijbel in de Betuwe, christelijk primair
onderwijs op gereformeerde grondslag

Inhoudsopgave

	pagina
1. Algemeen	1
2. Leeswijzer	2
3. Groepsindeling	3
4. Kengetallen	4
5. Balans	14
6. Resultatenrekening	20
7. Leerlingenaantallen	25

1. Algemeen

Voorwoord

Onderdeel van onze dienstverlening maakt uit, dat wij u jaarlijks een benchmarkrapport aanbieden. Voor het 12e jaar hebben wij de financiële gegevens van onderwijsinstellingen met elkaar vergeleken. Op basis daarvan ontvangt u dit persoonlijke rapport. Dit geeft u naast inzicht in belangrijke financiële ontwikkelingen in uw sector ook informatie over uw positie ten opzichte van andere onderwijsinstellingen.

Gebruik van landelijke data

Voor het benchmarkonderzoek maken wij gebruik van landelijke gegevens die DUO publiceert. Daarnaast maken wij gebruik van gegevens uit jaarrekeningen. Hierdoor kunnen we landelijke ontwikkelingen over leerlingaantallen en personeelsformatie bij onze analyses betrekken. Het gebrek aan aansluiting tussen XBRL en de jaarrekeningen staat individuele vergelijkingen soms in de weg. Toch is deze benchmark voor u bruikbaar voor het totaalbeeld.

De vergelijking op hoofdlijnen binnen uw sector én die met vergelijkbare instellingen is van waarde.

Groepsindeling voor een betere vergelijkbaarheid

Voor een goede vergelijking hebben wij de gegevens gegroepeerd. Namelijk naar omvang van leerlingpopulatie. Vergelijkbaarheid is afhankelijk van meerdere factoren, zoals schooltypes en vestigingslocaties. Maar het verder opsplitsen leidt tot te grote versnippering. De resultaten van alle groepen staan in het rapport. Zo kunt u uw gegevens ook vergelijken met onderwijsinstellingen met een grotere en kleinere omvang.

De inhoud van het rapport

In de eerste drie hoofdstukken geven wij een toelichting op het onderzoek.

Hoofdstuk 4 geeft inzicht in de ontwikkeling van de financiële positie aan de hand van kengetallen.

In hoofdstuk 5 vindt u balansposten.

Hoofdstuk 6 gaat over de staat van baten en lasten.

In het laatste hoofdstuk vindt u de (landelijke) ontwikkelingen van de leerlingaantallen. De gegevens van het voortgezet onderwijs zijn daarbij betrokken.

2. Leeswijzer

In dit benchmarkrapport wordt gebruik gemaakt van tabellen en vergelijkingen. Onderstaand wordt aangegeven hoe deze zijn opgebouwd en wat met de benamingen/begrippen wordt bedoeld.

Totaal

De gegevens die gerubriceerd staan onder 'totaal' betreffen de gegevens die zijn ontleend aan alle instellingen binnen de benchmark.

Groep

De gegevens die gerubriceerd staan onder 'groep I', tot en met 'groep V' betreffen de gegevens van de instellingen conform de indeling naar de omvang van de leerlingenpopulatie.

Instelling

De gegevens die gerubriceerd staan onder 'instelling' betreffen de gegevens van uw onderwijsinstelling.

Gemiddelde

In de vergelijkingen wordt het gemiddelde van de groep en alle instellingen vermeld.

Kwartielen

De uitkomsten zijn verdeeld in kwartielen. Dit betreft een statistische methode om de uitkomsten te groeperen in vier gelijke delen. De verdeling wordt aangeduid met minimum (de laagste waarde) het eerste kwartiel (op het 25e percentiel van de uitkomst), het tweede kwartiel (op het 50e percentiel van de uitkomst), het derde kwartiel (op het 75e percentiel van de uitkomst) en het maximum (de hoogste waarde).

Aantal leerlingen

Als maatstaf voor het aantal leerlingen gelden de peildata 1 oktober 2021 en 1 oktober 2022; het aantal leerlingen op deze data is vermenigvuldigd met respectievelijk 7/12 en 5/12. De verdeling 7/12 en 5/12 duidt op de verdeling van de schooljaren 2021/2022 en 2022/2023. Het leerlingenaantal op beide peildata is ontleend aan de database van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen, zoals deze beschikbaar gesteld wordt door DUO.

Kleurgebruik grafieken en tabellen

In dit rapport zijn grafieken en tabellen opgenomen die een weergave vormen van alle instellingen binnen de benchmark. Het kleurgebruik bij de grafieken en tabellen dient als volgt te worden geïnterpreteerd:

- de rode kolom is uw instelling;
- de groene kolom betreffen de gegevens per groep;
- de blauwe kolom betreffen de gegevens van het totaal;
- de zwarte kolom betreffen landelijke data.

Het is mogelijk dat een grafieklijn van de individuele instelling (deels) niet zichtbaar is. Dit kan voorkomen als de uitkomsten een sterke afwijking hebben met de benchmark.

3. Groepsindeling

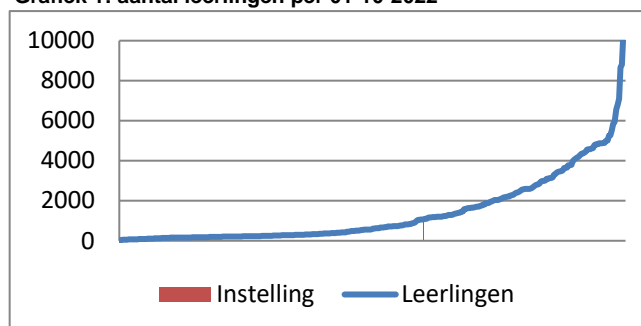
Om de resultaten van uw instelling te vergelijken met andere instellingen die een vergelijkbaar leerlingaantal hebben, zijn alle instellingen uit de benchmark opgedeeld in vijf groepen. In Grafiek 1 wordt de verspreiding van instellingen van de totale benchmark op basis van het aantal leerlingen weergegeven.

Tabel 1: groepsindeling

	Aantal
Groep I: tot en met 250 leerlingen	104
Groep II: 251 tot en met 750 leerlingen	92
Groep III: 751 tot en met 1.500 leerlingen	43
Groep IV: 1.501 tot en met 3.000 leerlingen	55
Groep V: meer dan 3.000 leerlingen	55
Aantal instellingen binnen de benchmark	349

Aantal leerlingen van uw instelling:	1.079
Uw instelling valt in groep:	III

Grafiek 1: aantal leerlingen per 01-10-2022

Tabel 2: leerlingaantallen

	Instelling	Groep I	Groep II	Groep III	Groep IV	Groep V	Totaal	Landelijk
Gemiddeld aantal leerlingen	1.079	161	433	1.139	2.182	4.594	1.374	1.642

4. Kengetallen

Solvabiliteit 1

Het kengetal solvabiliteit 1 wordt berekend met de volgende formule:

$$\text{eigen vermogen} / \text{totaal vermogen}$$

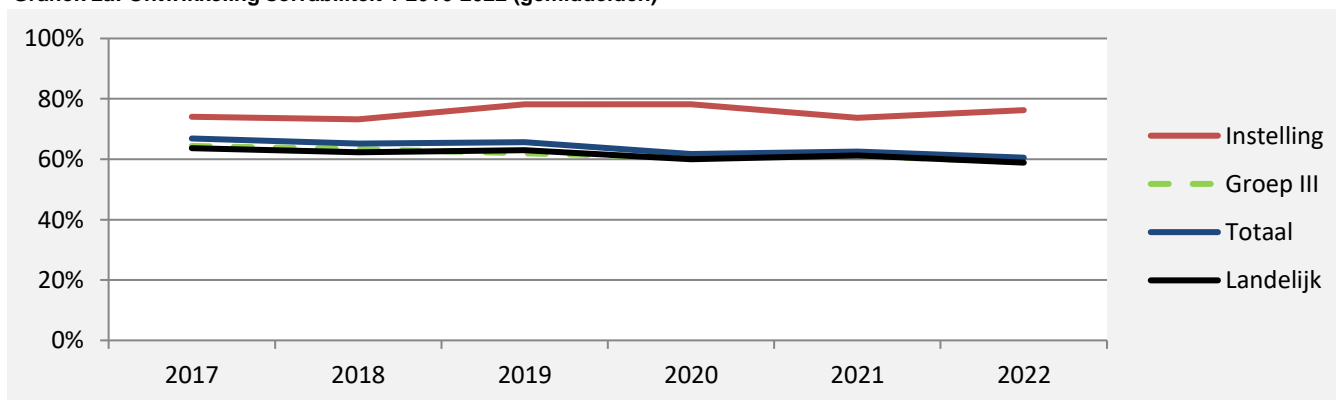
Tabel 3: Kwartielresultaten

	Instelling	Groep I	Groep II	Groep III	Groep IV	Groep V	Totaal	Landelijk
Uitkomst	76%							
Minimum		-48%	23%	32%	27%	17%	-48%	-278%
1e kwartiel		57%	57%	51%	50%	47%	52%	51%
2e kwartiel		69%	66%	58%	54%	53%	61%	60%
3e kwartiel		77%	73%	69%	62%	60%	71%	70%
Maximum		90%	87%	87%	79%	77%	90%	98%

Tabel 4: Ontwikkeling solvabiliteit 1 2016-2022 (gemiddelden)

	Instelling	Groep I	Groep II	Groep III	Groep IV	Groep V	Totaal	Landelijk
2017	74%	73%	70%	64%	62%	57%	67%	64%
2018	73%	72%	67%	63%	61%	56%	65%	62%
2019	78%	72%	69%	63%	60%	57%	66%	63%
2020	78%	68%	66%	61%	56%	51%	62%	60%
2021	74%	67%	67%	61%	57%	54%	62%	61%
2022	76%	65%	64%	59%	55%	52%	61%	59%

Grafiek 2a: Ontwikkeling solvabiliteit 1 2016-2022 (gemiddelden)

Toelichting

- Voor solvabiliteit 1 zijn door de Inspectie van het Onderwijs geen normen gesteld. Over het algemeen wordt een norm gehanteerd voor een ondergrens tussen 25% tot 40%. Uw instelling heeft een uitkomst van 76%.
- De solvabiliteitspercentages laten over het algemeen een stabiel patroon zien. In 2022 is het licht gedaald.
- De gemiddelden laten zien dat de solvabiliteitspercentages afnemen naarmate de instelling groter is.

Solvabiliteit 2

Het kengetal solvabiliteit 2 wordt berekend met de volgende formule:
(eigen vermogen + voorzieningen) / totaal vermogen

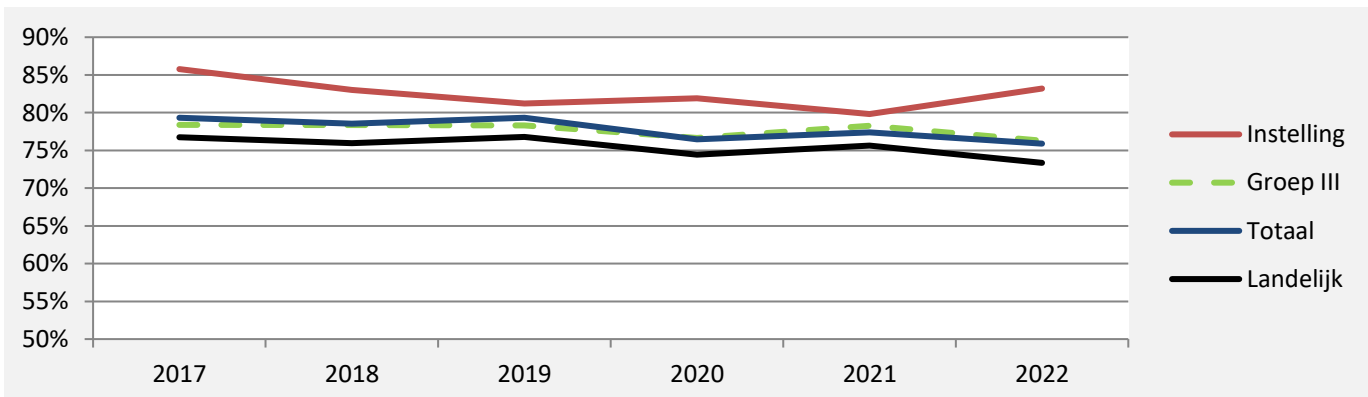
Tabel 5: Kwartaalresultaten

	Instelling	Groep I	Groep II	Groep III	Groep IV	Groep V	Totaal	Landelijk
Uitkomst	83%							
Minimum		13%	36%	58%	41%	36%	13%	-275%
1e kwartiel		78%	74%	72%	69%	65%	71%	68%
2e kwartiel		84%	80%	77%	73%	71%	78%	76%
3e kwartiel		88%	85%	82%	77%	77%	84%	82%
Maximum		94%	90%	89%	85%	81%	94%	98%

Tabel 6: Ontwikkeling solvabiliteit 2 2016-2022 (gemiddelden)

	Instelling	Groep I	Groep II	Groep III	Groep IV	Groep V	Totaal	Landelijk
2017	86%	84%	81%	78%	76%	72%	79%	77%
2018	83%	83%	79%	78%	76%	71%	79%	76%
2019	81%	84%	81%	78%	76%	72%	79%	77%
2020	82%	80%	79%	77%	73%	68%	76%	74%
2021	80%	80%	80%	78%	74%	71%	77%	76%
2022	83%	79%	78%	76%	72%	69%	76%	73%

Grafiek 2b: Ontwikkeling solvabiliteit 2 2016-2022 (gemiddelden)

Toelichting

- De inspectie hanteert voor solvabiliteit 2 een signaleringsgrens van 30% als minimumwaarde. Uw instelling heeft een uitkomst van 83%.
- Solvabiliteit 2 is de afgelopen jaren (2020-2022) over het algemeen gelijk gebleven. Vorig jaar liet het kengetal een lichte stijging zien. In 2022 is het weer afgenomen.

Rentabiliteit

Het kengetal rentabiliteit wordt berekend met de volgende formule:

$$\text{resultaat} / \text{totaal baten}$$

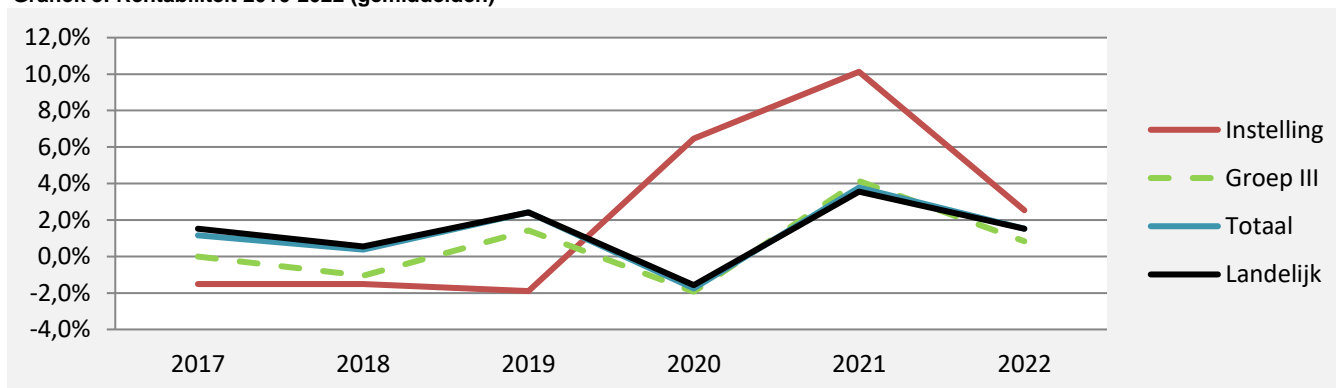
Tabel 7: Kwartaalresultaten

	Instelling	Groep I	Groep II	Groep III	Groep IV	Groep V	Totaal	Landelijk
Uitkomst	2,5%							
Minimum		-13,5%	-13,6%	-9,7%	-8,4%	-4,0%	-13,6%	-24,0%
1e kwartiel		-2,1%	-1,2%	-1,3%	-0,3%	0,9%	-1,0%	-1,0%
2e kwartiel		2,2%	1,7%	1,8%	1,3%	2,1%	1,8%	1,7%
3e kwartiel		5,2%	3,8%	3,2%	3,2%	4,5%	4,0%	4,2%
Maximum		14,2%	9,8%	8,1%	11,5%	9,3%	14,2%	18,4%

Tabel 8: Ontwikkeling rentabiliteit 2016-2022 (gemiddelden)

	Instelling	Groep I	Groep II	Groep III	Groep IV	Groep V	Totaal	Landelijk
2017	-1,5%	2,2%	1,4%	0,0%	0,7%	0,2%	1,2%	1,5%
2018	-1,5%	1,3%	0,8%	-1,1%	-0,1%	-0,4%	0,4%	0,5%
2019	-1,9%	3,3%	2,9%	1,4%	1,6%	1,6%	2,4%	2,4%
2020	6,5%	-1,8%	-1,2%	-1,9%	-1,9%	-2,3%	-1,7%	-1,6%
2021	10,1%	3,3%	4,2%	4,1%	3,4%	4,1%	3,8%	3,6%
2022	2,5%	1,7%	1,3%	0,8%	1,5%	2,3%	1,5%	1,5%

Grafiek 3: Rentabiliteit 2016-2022 (gemiddelden)

Toelichting

- De inspectie hanteert als signaleringsnorm een minimum van -10%. Uw instelling heeft een uitkomst van 2,5%.
- Grotere instellingen hebben een lagere langjarige rentabiliteitsratio dan kleinere instellingen. De rentabiliteit bij groep I bedraagt 1,7% bij groep V is dat 0,9% Omdat het de bedoeling is dat rijksbijdragen worden besteed aan het onderwijsproces heeft een langjarige rentabiliteit van iets boven de 0% in principe de voorkeur.
- Bij alle groepen is een gelijkmatige cyclus van afname en later een toename van de rentabiliteit te zien.
- De stijging van de rentabiliteit op landelijk niveau in 2021 lijkt te worden veroorzaakt als gevolg van de extra ondersteuning middelen (NPO, EHK en IOP). In 2022 is de rentabiliteit weer genormaliseerd.

Huisvestingsratio

Het kengetal huisvestingsratio wordt berekend met de volgende formule:
 $(\text{huisvestingslasten} + \text{afschrijvingslasten gebouwen}) / \text{totale lasten}$

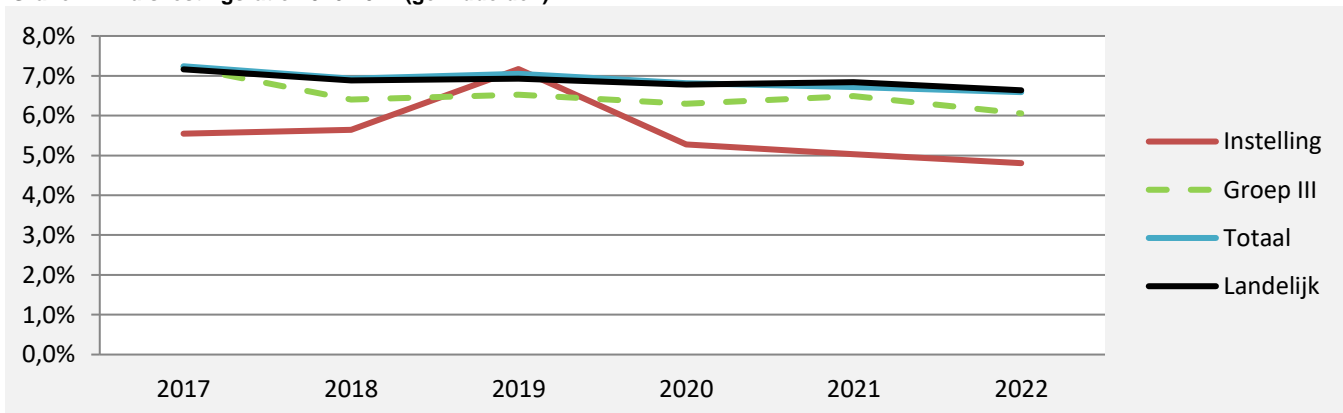
Tabel 9: Kwartaalresultaten

	Instelling	Groep I	Groep II	Groep III	Groep IV	Groep V	Totaal	Landelijk
Uitkomst	4,8%							
Minimum		0,4%	1,1%	-0,6%	3,8%	4,5%	-0,6%	-6,1%
1e kwartiel		4,8%	4,4%	5,1%	6,4%	6,4%	5,1%	4,9%
2e kwartiel		6,1%	5,6%	6,1%	7,4%	7,1%	6,5%	6,4%
3e kwartiel		8,2%	7,2%	7,2%	8,1%	7,7%	7,8%	7,6%
Maximum		16,1%	14,9%	11,9%	12,8%	10,9%	16,1%	18,3%

Tabel 10: Ontwikkeling huisvestingsratio 2016-2022 (gemiddelden)

	Instelling	Groep I	Groep II	Groep III	Groep IV	Groep V	Totaal	Landelijk
2017	5,5%	7,3%	6,5%	7,2%	7,7%	8,0%	7,2%	7,2%
2018	5,6%	7,0%	6,5%	6,4%	7,4%	7,5%	6,9%	6,9%
2019	7,2%	7,3%	6,2%	6,5%	7,8%	7,5%	7,0%	6,9%
2020	5,3%	7,0%	6,1%	6,3%	7,5%	7,5%	6,8%	6,8%
2021	5,0%	6,5%	6,0%	6,5%	7,6%	7,4%	6,7%	6,8%
2022	4,8%	6,6%	6,0%	6,1%	7,4%	7,1%	6,6%	6,6%

Grafiek 4: Huisvestingsratio 2016-2022 (gemiddelden)

Tabel 10a: Ontwikkeling percentage dotatie groot onderhoud t.o.v. huisvestingslasten (gemiddelden)

	Instelling	Groep I	Groep II	Groep III	Groep IV	Groep V	Totaal
2017	41,6%	34,2%	33,2%	31,7%	30,7%	28,3%	32,1%
2018	37,4%	36,5%	34,6%	36,7%	29,2%	26,7%	33,3%
2019	52,3%	32,4%	28,9%	31,2%	28,9%	26,4%	29,9%
2020	38,5%	31,6%	28,9%	29,1%	27,4%	25,3%	28,9%
2021	36,4%	32,6%	25,2%	31,9%	27,1%	27,2%	28,8%
2022	32,2%	32,6%	29,4%	18,7%	27,1%	25,8%	27,8%

Toelichting

- Sinds 2019 neemt het percentage van dotatie groot onderhoud t.o.v. huisvestingslasten jaarlijks af. Dit heeft deels te maken met de wetwijziging van de verwerking van kosten van groot onderhoud die met ingang van 1 januari 2019 van kracht is gegaan. Vanuit de cijfers is te zien dat een aantal kleine instellingen al in 2018 zijn overgestapt naar de methode van onderhoudsvoorziening in plaats van verwerking van deze kosten direct ten laste van de staat van baten en lasten. Dit fenomeen is bij de kleinere instellingen te zien. De meeste grotere instellingen passen deze methode van de
- In tabel 10a is procentueel weergegeven hoeveel de dotatie aan groot onderhoud bedraagt ten opzichte van de totale huisvestingslasten.

Weerstandsvermogen

Het kengetal weerstandsvermogen wordt berekend met de volgende formule:
(*eigen vermogen / totaal baten*)

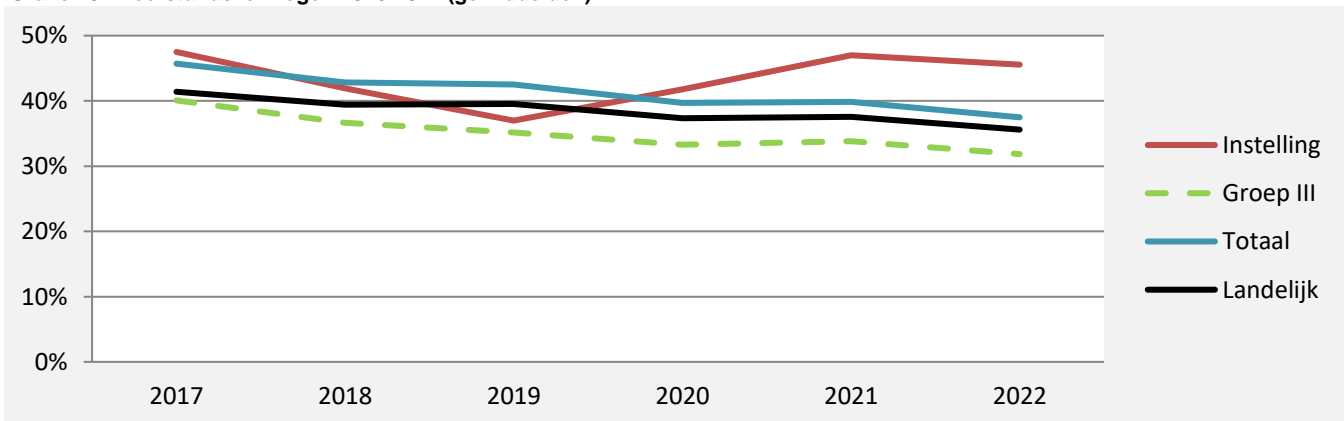
Tabel 11: Kwartaalresultaten

	Instelling	Groep I	Groep II	Groep III	Groep IV	Groep V	Totaal	Landelijk
Uitkomst	46%							
Minimum		-13%	10%	12%	11%	7%	-13%	-41%
1e kwartiel		35%	28%	23%	20%	21%	24%	23%
2e kwartiel		46%	38%	29%	26%	24%	33%	31%
3e kwartiel		68%	49%	38%	32%	28%	47%	43%
Maximum		99%	92%	71%	61%	56%	99%	129%

Tabel 12: Ontwikkeling weerstandsvermogen 2016-2022 (gemiddelden)

	Instelling	Groep I	Groep II	Groep III	Groep IV	Groep V	Totaal	Landelijk
2017	47%	63%	49%	40%	32%	27%	46%	41%
2018	42%	59%	47%	37%	30%	25%	43%	39%
2019	37%	58%	46%	35%	30%	26%	43%	40%
2020	42%	55%	44%	33%	27%	23%	40%	37%
2021	47%	54%	44%	34%	28%	25%	40%	38%
2022	46%	49%	40%	32%	27%	25%	37%	36%

Grafiek 5: Weerstandsvermogen 2016-2022 (gemiddelden)

Toelichting

- Met ingang van boekjaar 2016 hanteert de inspectie een signaleringswaarde van 5%. Uw instelling realiseerde een waarde van 46%.
- Kleinere instellingen hebben een groter weerstandsvermogen dan de grotere. Dit is goed verklaarbaar vanwege het feit dat risico's bij kleinere instellingen een relatief grote impact kunnen hebben, omdat 'de wet van de grote getallen' niet op gaat. Ook is de besturingsfilosofie vaak meer behoudend dan bij grote instellingen.
- In 2022 is het weerstandsvermogen weer verder afgenomen. De structurele daling van het weerstandsvermogen van afgelopen jaren komt met name door toenemende aandacht voor mogelijk bovenmatig eigen vermogen.

Current ratio

Het kengetal current ratio wordt berekend met de volgende formule:

$$\text{vlottende activa} / \text{kortlopende schulden}$$

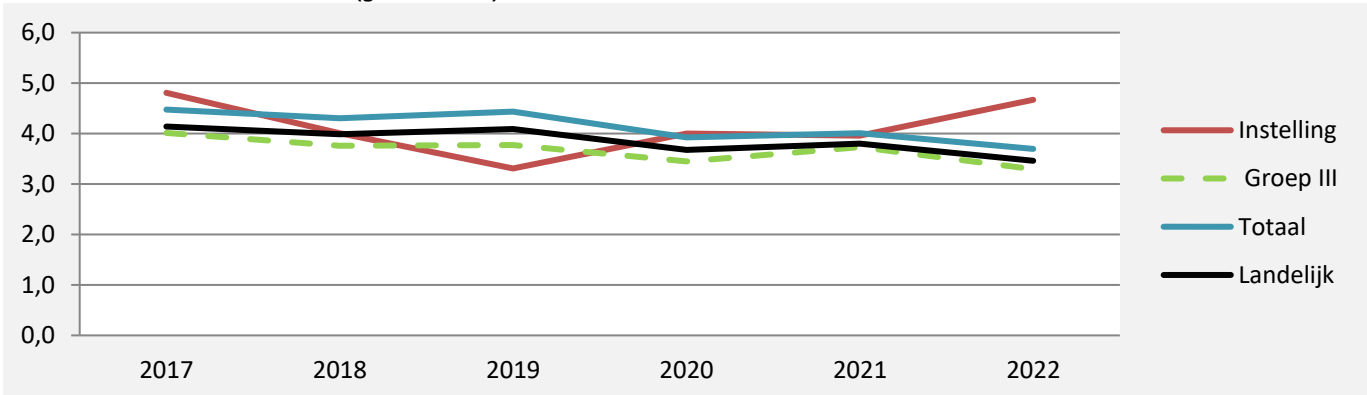
Tabel 13: Kwartaalresultaten

	Instelling	Groep I	Groep II	Groep III	Groep IV	Groep V	Totaal	Landelijk
Uitkomst	4,7							
Minimum		0,9	1,4	1,4	1,4	1,4	0,9	0,2
1e kwartaal		3,0	2,7	2,3	2,3	2,3	2,3	2,2
2e kwartaal		4,7	3,4	3,1	3,1	3,1	3,2	3,0
3e kwartaal		6,2	4,9	4,1	4,1	4,1	4,6	4,2
Maximum		14,4	8,0	6,9	6,9	6,9	14,4	14,4

Tabel 14: Ontwikkeling current ratio 2016-2022 (gemiddelden)

	Instelling	Groep I	Groep II	Groep III	Groep IV	Groep V	Totaal	Landelijk
2017	4,8	6,2	4,9	4,0	3,0	2,5	4,5	4,1
2018	4,0	6,1	4,6	3,8	2,9	2,4	4,3	4,0
2019	3,3	6,2	4,8	3,8	3,0	2,6	4,4	4,1
2020	4,0	5,4	4,3	3,4	2,6	2,2	3,9	3,7
2021	4,0	5,3	4,2	3,7	2,9	2,6	4,0	3,8
2022	4,7	4,9	3,9	3,3	2,6	2,5	3,7	3,5

Grafiek 6: Current ratio 2016-2022 (gemiddelden)

Toelichting

- De onderwijsinspectie hanteert een minimum van 1 met betrekking tot de current ratio. Bij uw instelling bedraagt de current ratio 4,7.
- Als gevolg van de beperkte mogelijkheden van onderpand op vaste activa binnen de sector primair onderwijs zijn wij van mening dat een current ratio lager dan 1,0 voor deze sector als ongewenst moet worden beschouwd.
- De uitkomst van de current ratio hangt omgekeerd evenredig samen met de omvang van de instelling. Hoe groter de instelling, hoe lager de current ratio. Kennelijk beseffen kleinere instellingen dat zij relatief zwaarder getroffen kunnen worden door incidentele tegenvallers, waardoor zij een grotere buffer aanhouden dan grotere instellingen.

Werkkapitaalratio 1

Het kengetal werkkapitaalratio 1 wordt berekend met de volgende formule:
 $(\text{vlottende activa} - \text{kortlopende schulden}) / \text{balanstotaal}$

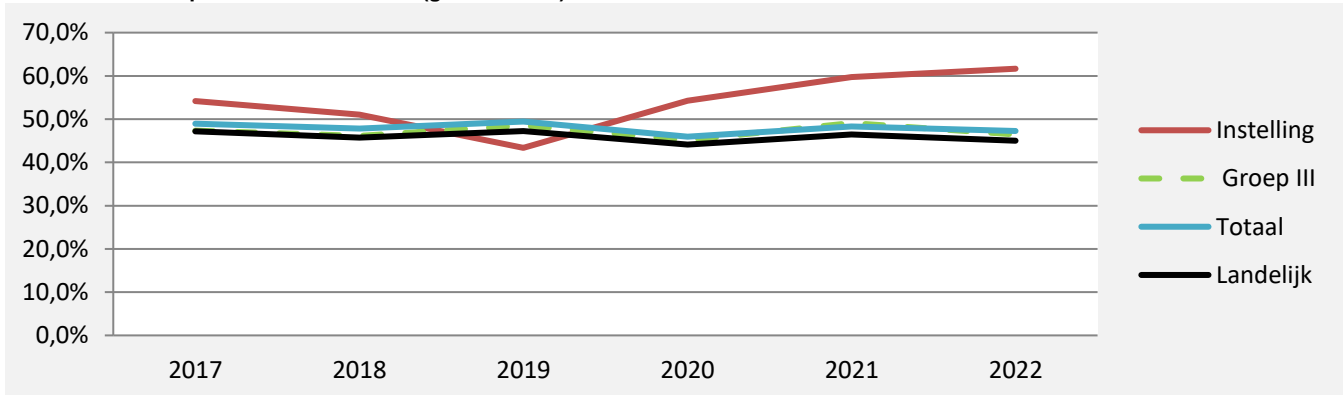
Tabel 15: Kwartaalresultaten

	Instelling	Groep I	Groep II	Groep III	Groep IV	Groep V	Totaal	Landelijk
Uitkomst	61,7%							
Minimum		-4,5%	8,0%	7,9%	16,8%	7,8%	-4,5%	-198,9%
1e kwartiel		42,7%	40,0%	35,8%	33,0%	33,1%	36,2%	35,1%
2e kwartiel		58,8%	51,0%	47,9%	40,4%	40,5%	47,8%	48,0%
3e kwartiel		65,2%	60,7%	58,1%	48,2%	48,5%	59,1%	59,0%
Maximum		84,3%	77,1%	65,1%	61,4%	59,1%	84,3%	96,3%

Tabel 16: Ontwikkeling werkkapitaalratio 1 2016-2022 (gemiddelden)

	Instelling	Groep I	Groep II	Groep III	Groep IV	Groep V	Totaal	Landelijk
2017	54,2%	57,4%	52,4%	47,3%	41,1%	36,8%	49,0%	47,2%
2018	51,0%	56,9%	51,2%	46,1%	39,9%	35,0%	47,8%	45,7%
2019	43,4%	57,1%	53,5%	48,6%	42,2%	36,6%	49,4%	47,2%
2020	54,3%	53,6%	50,8%	45,1%	37,8%	32,8%	45,9%	44,1%
2021	59,7%	53,7%	51,2%	49,1%	42,6%	38,7%	48,3%	46,5%
2022	61,7%	52,9%	49,7%	46,5%	40,9%	39,5%	47,2%	45,0%

Grafiek 7: Werkkapitaalratio 1 2016-2022 (gemiddelden)

Toelichting

- Het nadeel van het gebruik van het kengetal current ratio is dat deze erg gunstig kan zijn in een situatie met relatief weinig schulden, terwijl het werkkapitaal (de feitelijke liquiditeitspositie) laag is. Dit is de reden dat wij voor de beoordeling van de liquiditeit een tweede kengetal gebruiken, te weten de werkkapitaalratio. Met dit kengetal wordt het werkkapitaal (vlottende activa - kortlopende schulden) gerelateerd aan het balanstotaal (werkkapitaalratio 1) of aan de totale baten (werkkapitaalratio 2).
- De ontwikkeling van werkkapitaalratio 1 heeft een sterke samenhang met de ontwikkeling van het resultaat. In jaren met een negatief resultaat neemt werkkapitaalratio 1 af, terwijl in jaren met een positief resultaat de waarde toeneemt. Het rendement is daarmee direct van invloed op de liquiditeitspositie. Dit is niet heel vreemd, aangezien het aandeel van vaste activa en langlopende schulden op het balanstotaal klein is.
- In 2022 neemt de ratio licht af door het toekennen van incidentele rijksbijdragen die nog niet zijn besteed in 2022 (o.a. basisvaardigheden).

Werkkapitaalratio 2

Het kengetal werkkapitaalratio wordt berekend met de volgende formule:
 $(\text{vlottende activa} - \text{kortlopende schulden}) / \text{totaal baten}$

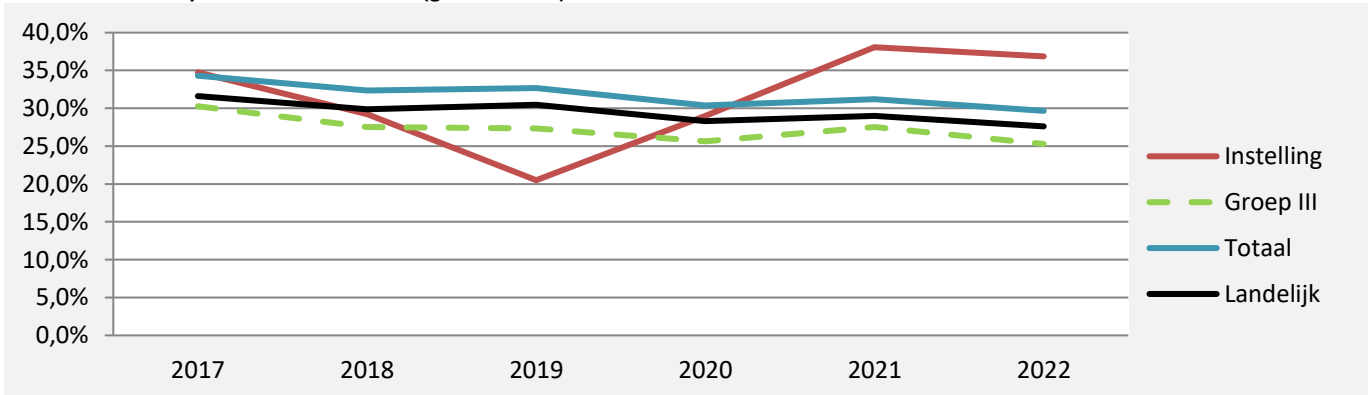
Tabel 17: Kwartaalresultaten

	Instelling	Groep I	Groep II	Groep III	Groep IV	Groep V	Totaal	Landelijk
Uitkomst	36,9%							
Minimum		-1,2%	5,4%	4,4%	7,0%	3,2%	-1,2%	-34,2%
1e kwartiel		26,1%	20,1%	14,9%	13,8%	13,6%	15,8%	14,0%
2e kwartiel		39,9%	30,5%	24,4%	19,3%	19,1%	26,4%	23,4%
3e kwartiel		52,9%	39,5%	31,4%	26,3%	25,2%	38,4%	34,8%
Maximum		112,1%	75,3%	59,1%	40,7%	32,3%	112,1%	120,7%

Tabel 18: Ontwikkeling werkkapitaalratio 2 2016-2022 (gemiddelden)

	Instelling	Groep I	Groep II	Groep III	Groep IV	Groep V	Totaal	Landelijk
2017	34,7%	49,6%	37,0%	30,3%	21,6%	17,4%	34,3%	31,6%
2018	29,2%	46,9%	35,8%	27,5%	20,5%	15,9%	32,3%	29,9%
2019	20,5%	46,6%	36,0%	27,4%	21,7%	16,8%	32,7%	30,5%
2020	29,0%	43,8%	34,1%	25,6%	18,7%	14,7%	30,4%	28,3%
2021	38,1%	43,2%	33,9%	27,5%	20,7%	17,9%	31,2%	29,0%
2022	36,9%	40,5%	31,4%	25,3%	20,4%	18,9%	29,7%	27,6%

Grafiek 8: Werkkapitaalratio 2 2016-2022 (gemiddelden)

Toelichting

- Wij zijn van mening dat het werkkapitaal bij instellingen voor primair onderwijs het best gerelateerd kan worden aan de totale baten, aangezien de beschikbare kasstromen overwegend ingezet worden voor posten die verantwoord worden in de exploitatierekening, zoals de maandelijkse salarissen en uitgaven voor materiële kosten, en slechts in beperkte(re) mate voor investeringen of onttrekkingen aan voorzieningen.
- De uitkomsten van werkkapitaalratio 1 per groep liggen dicht bij elkaar dan bij werkkapitaalratio 2. Hieruit kan worden geconcludeerd dat grote instellingen een relatief kleiner balanstotaal hebben dan kleine instellingen.
- In 2022 neemt de ratio licht af door het toekennen van incidentele rijksbijdragen die nog niet zijn besteed in 2022 (o.a. basisvaardigheden).

Signaleringswaarde Bovenmatig Eigen Vermogen (BEV)

Het kengetal signaleringswaarde BEV wordt berekend met de volgende formule:

$$\text{Publiek Eigen Vermogen} / \text{Normatief Eigen Vermogen}^*$$

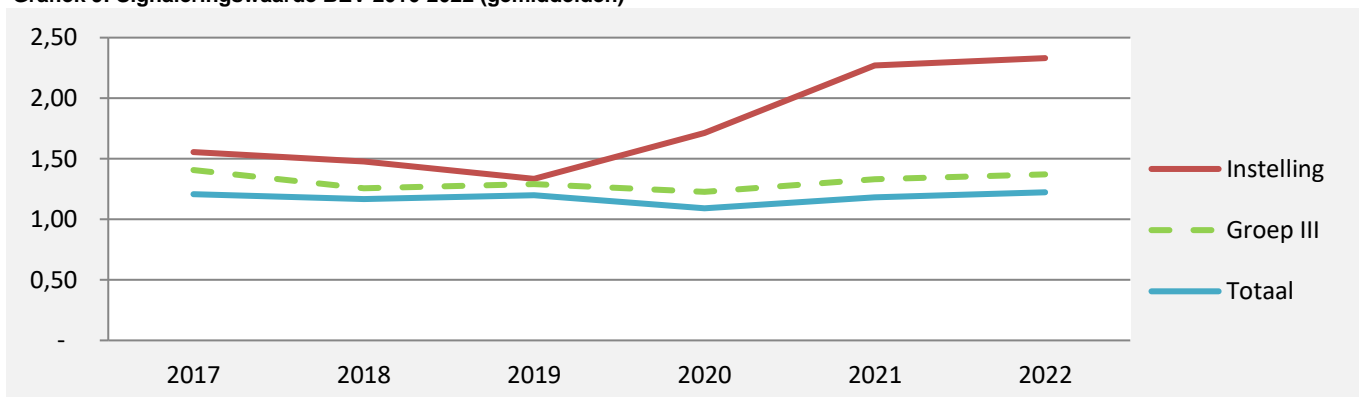
Tabel 19: Kwartaalresultaten

	Instelling	Groep I	Groep II	Groep III	Groep IV	Groep V	Totaal
Uitkomst	2,33						
Minimum		-0,78	-0,20	0,21	0,63	0,38	-0,78
1e kwartiel		0,57	0,92	0,86	0,97	0,99	0,83
2e kwartiel		0,91	1,30	1,42	1,45	1,27	1,18
3e kwartiel		1,36	1,67	1,73	1,62	1,52	1,55
Maximum		4,49	3,05	2,93	2,27	2,14	4,49

Tabel 20: Ontwikkeling Signaleringswaarde BEV 2016-2022 (gemiddelden)

	Instelling	Groep I	Groep II	Groep III	Groep IV	Groep V	Totaal
2017	1,55	0,91	1,27	1,41	1,43	1,26	1,21
2018	1,48	0,90	1,29	1,25	1,38	1,18	1,17
2019	1,33	0,93	1,34	1,29	1,39	1,21	1,20
2020	1,71	0,86	1,26	1,23	1,18	1,05	1,09
2021	2,27	0,92	1,29	1,33	1,36	1,20	1,18
2022	2,33	0,99	1,31	1,37	1,36	1,26	1,22

Grafiek 9: Signaleringswaarde BEV 2016-2022 (gemiddelden)

Toelichting

- Het kengetal signaleringswaarde bovenmatig eigen vermogen is voor het eerst in 2020 geïntroduceerd. Bij de signaleringsgrens boven 1 kan sprake zijn van bovenmatig eigen vermogen. Uw instelling realiseerde een waarde van 2,3.
- Het normatief eigen vermogen wordt als volgt berekend: $0,5 * (\text{aanschafwaarde gebouw} * 1,27) + \text{boekwaarde resterende materiële vaste activa} + 0,05 * \text{alle baten}$ (onder 12 miljoen oplopend naar 0,1 bij 3 miljoen en daaronder 300.000)
- Het gemiddelde van alle groepen komt boven de waarde 1 uit. Dit betekent dat er in het algemeen een indicatie is van bovenmatig eigen vermogen. Bij de kleinere instellingen blijft echter de signaleringswaarde lager dan 1. Terwijl de grotere instellingen een waarde van meer dan 1 hebben en daarmee als "rijk" beschouwd kunnen worden. Het is belangrijk dat organisaties hun eigen visie op het vermogen ontwikkelen en de koppeling naar de risicoanalyse te maken.

Aanbevelingen

- Wij adviseren onderwijsinstellingen hun financieel beleid primair te baseren op een meerjarenbegroting.
- In de meerjarenbegroting dient ook de flexibiliteit te worden gezocht in formatie en materiële uitgaven, zodat jaarlijkse (onvoorziene) fluctuaties in leerlingaantallen zoveel mogelijk opgevangen kunnen worden.
- Flexibiliteit is te realiseren door het in stand houden van een flexibele ruimte in de formatie. Wanneer dat niet mogelijk is, dan is het advies om uit te gaan van een hoger risicoprofiel. Zo nodig dient daarbij de gewenste solvabiliteit naar boven te worden bijgesteld. Om dit te kunnen bereiken zal ruimte gevonden moeten worden om het rendement te verbeteren.
- De jaarbegroting dient primair te zijn gericht op een nadere invulling van de meerjarenbegroting en het treffen van maatregelen voor zaken die bij het opstellen van de meerjarenbegroting niet zijn voorzien.

- De meerjarenbegroting dient jaarlijks te worden herzien om de effecten van ontwikkelingen zo snel mogelijk in het strategische (financiële) kader te kunnen verdisconteren.
- Een goed financieel risicomangement maakt inzichtelijk welke financiële risico's niet afgedekt kunnen worden. Dit is bepalend voor het te volgen beleid om voldoende weerstandsvermogen en een voldoende buffer aan liquiditeiten te bereiken.
- Gezien het feit dat instellingen voor primair onderwijs nauwelijks beschikken over mogelijke onderpanden (vaste activa) adviseren wij een current ratio die zich beweegt in een bandbreedte van 1,0 tot 2,0.
- Onderwijsinstellingen met een signaleringswaarde voor het bovenmatig eigen vermogen hoger dan 1 bevelen wij aan een vermogensvisie op te stellen onderbouwd door middel van een risico-analyse. Op basis hiervan kan de onderwijsinstelling bepalen of daadwerkelijk sprake is van een bovenmatig eigen vermogen en kan in het jaarverslag hierover verantwoording worden afgelegd. Vanaf 2020 zijn onderwijsinstellingen verplicht om in het jaarverslag op basis van het nieuwe kengetal verantwoording af te leggen over de hoogte van de reserves. Onderwijsinstellingen die daadwerkelijk over een bovenmatig eigen vermogen beschikken adviseren wij om meerjarenbeleid op te stellen waarin wordt bepaald op welke wijze het eigen vermogen de komende jaren wordt afgebouwd en wordt ingezet ten behoeve van de kwaliteit van het onderwijs.

5. Balans

Samengevatte balans

Tabel 21: Procentuele verdeling van de balansposten

	Instelling	Groep I	Groep II	Groep III	Groep IV	Groep V	Totaal
1.1 Immateriële vaste activa	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
1.2 Materiële vaste activa	20%	28%	29%	28%	30%	29%	29%
1.3 Financiële vaste activa	2%	1%	1%	2%	1%	2%	1%
1.4 Voorraden	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
1.5 Vorderingen	5%	5%	5%	6%	7%	7%	6%
1.6 Effecten	0%	0%	0%	0%	1%	0%	0%
1.7 Liquide middelen	74%	67%	66%	63%	61%	62%	64%
Totaal activa	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%
2.1 Eigen vermogen	76%	65%	64%	59%	55%	52%	61%
2.2 Voorzieningen	7%	14%	14%	17%	17%	17%	15%
2.3 Langlopende schulden	0%	2%	1%	0%	1%	1%	1%
2.4 Kortlopende schulden	17%	19%	21%	23%	28%	30%	23%
Totaal passiva	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Tabel 22: Omvang balansposten per leerling (in euro's)

	Instelling	Groep I	Groep II	Groep III	Groep IV	Groep V	Totaal
1.1 Immateriële vaste activa	0	0	0	0	0	0	0
1.2 Materiële vaste activa	855	1.913	1.543	1.250	1.322	1.198	1.528
1.3 Financiële vaste activa	82	57	60	62	54	68	60
1.4 Voorraden	0	0	0	0	1	0	0
1.5 Vorderingen	213	284	256	267	297	262	273
1.6 Effecten	0	21	0	10	31	11	14
1.7 Liquide middelen	3.202	4.910	3.467	3.168	2.737	2.519	3.596
Totaal activa	4.353	7.186	5.327	4.758	4.442	4.058	5.471
2.1 Eigen vermogen	3.318	4.980	3.427	2.866	2.461	2.160	3.469
2.2 Voorzieningen	304	900	723	786	752	667	779
2.3 Langlopende schulden	0	171	97	24	25	59	93
2.4 Kortlopende schulden	732	1.135	1.080	1.081	1.205	1.169	1.130
Totaal passiva	4.353	7.186	5.327	4.757	4.442	4.056	5.471

Toelichting

- Bij grotere instellingen is een lager bedrag per leerling geïnvesteerd in materiële vaste activa, terwijl ook minder liquide middelen beschikbaar zijn.
- In samenhang met het bovengenoemde punt is het eigen vermogen per leerling bij grotere instellingen beduidend lager dan bij kleinere instellingen.
- Hieruit valt op te maken dat grotere instellingen schaalvoordelen hebben en daardoor relatief minder hoeven te investeren in vaste activa en vast houden in vlottende activa. Dit vertaalt zich ook naar het relatief minder hoeven aangaan van verplichtingen en het aanhouden van eigen vermogen.

Materiële vaste activa

Tabel 23: Procentuele verdeling van de posten binnen de rubriek materiële vaste activa

	Instelling	Groep I	Groep II	Groep III	Groep IV	Groep V	Totaal
Gebouwen en terreinen	0%	27%	23%	18%	23%	19%	23%
Inventaris en apparatuur	72%	55%	57%	64%	62%	65%	59%
Andere vaste bedrijfsmid.	28%	18%	19%	15%	15%	15%	17%
In uitvoering en vooruitbet.	0%	0%	1%	2%	0%	0%	1%
Niet aan het proces dienstb.	0%	0%	2%	0%	0%	0%	1%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Tabel 24: Posten van de materiële vaste activa gerelateerd aan het aantal leerlingen (in euro's)

	Instelling	Groep I	Groep II	Groep III	Groep IV	Groep V	Totaal
Gebouwen en terreinen	0	687	478	274	374	331	476
Inventaris en apparatuur	619	866	743	755	765	699	778
Andere vaste bedrijfsmid.	236	343	281	181	182	164	253
In uitvoering en vooruitbet.	0	5	8	38	1	4	9
Niet aan het proces dienstb.	0	12	32	2	0	0	12
Totaal	855	1.913	1.543	1.250	1.322	1.198	1.528

Tabel 25: Afschrijvingen per leerling (in euro's)

	Instelling	Groep I	Groep II	Groep III	Groep IV	Groep V	Totaal
Uitkomst	216						
Minimum		29	68	117	114	146	29
1e kwartiel		174	164	169	176	178	171
2e kwartiel		221	202	194	196	199	203
3e kwartiel		297	272	242	254	220	264
Maximum		1.768	755	540	640	370	1.768

Tabel 26: Afschrijvingen ten opzichte van de boekwaarde van gebouwen en terreinen

	Instelling	Groep I	Groep II	Groep III	Groep IV	Groep V	Totaal
Uitkomst	0,0%						
Minimum		0%	0%	0%	0%	0%	0%
1e kwartiel		2%	3%	4%	5%	4%	3%
2e kwartiel		4%	4%	8%	7%	7%	6%
3e kwartiel		9%	9%	13%	8%	10%	9%
Maximum		100%	100%	100%	25%	29%	100%

Tabel 27: Afschrijvingen ten opzichte van de boekwaarde van inventaris en apparatuur

	Instelling	Groep I	Groep II	Groep III	Groep IV	Groep V	Totaal
Uitkomst	22,0%						
Minimum		5%	0%	13%	7%	8%	0%
1e kwartiel		15%	16%	19%	17%	18%	17%
2e kwartiel		18%	20%	21%	19%	21%	20%
3e kwartiel		26%	24%	23%	22%	24%	24%
Maximum		55%	52%	33%	34%	51%	55%

Tabel 28: Afschrijvingen ten opzichte van de boekwaarde van andere vaste bedrijfsmiddelen

	Instelling	Groep I	Groep II	Groep III	Groep IV	Groep V	Totaal
Uitkomst	18,0%						
Minimum		0%	0%	0%	6%	0%	0%
1e kwartiel		13%	15%	13%	20%	20%	15%
2e kwartiel		19%	19%	20%	23%	26%	21%
3e kwartiel		26%	24%	26%	27%	30%	27%
Maximum		100%	54%	50%	100%	54%	100%

Toelichting

- De omvang van de instelling lijkt van invloed te zijn op de hoogte van de boekwaarde van de gebouwen en terreinen. Met andere woorden: grotere instellingen kunnen de activa efficiënter benutten dan kleinere instellingen en/of kunnen goedkoper inkopen.
- Een percentage van afschrijvingen in procenten van de boekwaarde dat hoger is dan twee keer het gehanteerde afschrijvingspercentage kan een signaal zijn voor verouderde activa.
- De methode van verwerking kosten van groot onderhoud (voorziening of activeren) zal invloed hebben op de afschrijvingslasten.

Totaal Op totaalniveau is voor de volgende bedragen geïnvesteerd en afgeschreven:

Totaal geïnvesteerd door alle instellingen	148.952.000
Totaal afgeschreven door alle instellingen	100.388.000

2015 markeerde een keerpunt voor investeringen. Tot dat jaar werd er minder geïnvesteerd dan er werd afgeschreven. Terughoudendheid in verband met een afname van het aantal leerlingen en onzekerheid over de hoogte van de rijkssubsidies kan een rol hebben gespeeld in het investeringsbeleid. Daarna zien we dat de investeringen aanzienlijk zijn toegenomen. Deze toename kan deels worden toegeschreven aan initiatieven voor verduurzaming van de scholen, zoals de installatie van zonnepanelen in de laatste jaren. Vooral recentelijk laten het gemiddelde geïnvesteerde bedrag in materiële vaste activa en de afschrijvingslasten per leerling een significante toename zien, met name met recente gegevens van 2022 die wijzen op een investeringsniveau dat 1.5 keer hoger is dan de afschrijvingen.

Voorzoningen

De voorzieningen kennen naar hun aard een relatief grote onzekerheid. Daarnaast zijn er tal van methodieken om de hoogte van de voorzieningen te bepalen. De jubileumvoorziening hebben wij eruit gelicht voor een nadere analyse.

Tabel 29: procentuele verdeling van de posten binnen de rubriek voorzieningen

	Instelling	Groep I	Groep II	Groep III	Groep IV	Groep V	Totaal
Personele voorzieningen	21%	34%	26%	21%	32%	36%	30%
Reorganisatievoorziening	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Voorziening langdurig zieker	0%	0%	2%	4%	6%	11%	4%
Jubileumvoorziening	21%	31%	21%	16%	19%	18%	23%
Overige	0%	3%	3%	1%	7%	6%	4%
Verliesgevende contr.	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Overige voorzieningen							
Onderhoudsvoorziening	71%	64%	72%	79%	68%	64%	69%
Overige	8%	1%	0%	0%	0%	0%	0%
Totaal	100%	99%	99%	100%	100%	100%	99%

Toelichting

- In algemeen is de onderhoudsvoorziening de grootste voorziening. De personele voorzieningen (jubileum en overige) nemen de tweede en derde plaats in wat betreft de omvang. Andere voorzieningen zoals reorganisatie- en wachtgeldvoorzieningen kunnen voor individuele instellingen een relatief grote omvang hebben; gemiddeld genomen is de omvang relatief klein.

Tabel 30: Posten binnen de rubriek voorzieningen gerelateerd aan het aantal leerlingen (in euro's)

	Instelling	Groep I	Groep II	Groep III	Groep IV	Groep V	Totaal
Personele voorzieningen	64	137	120	132	165	153	139
Reorganisatievoorziening	0	0	0	0	0	0	0
Voorziening langdurig zieker	0	0	20	43	39	41	24
Jubileumvoorziening	64	90	81	78	85	74	83
Overige	0	47	18	11	41	38	32
Verliesgevende contr.	0	0	0	0	0	0	0
Overige voorzieningen							
Onderhoudsvoorziening	215	713	581	654	587	512	616
Overige	25	8	5	1	0	0	4
Totaal	304	857	706	787	752	665	759

- De omvang van de jubileumvoorziening bij kleine instellingen is, gerelateerd aan het aantal leerlingen, groter dan bij grotere instellingen. Dit kan worden veroorzaakt doordat kleinere instellingen relatief meer medewerkers per leerling hebben en/of doordat per fte meer wordt gereserveerd voor jubilea.

- In tabel 30 zijn voor een zuivere vergelijking de instellingen die geen onderhoudsvoorziening hebben buiten beschouwing gelaten.

Tabel 31: Saldo Voorziening langdurig zieken per 31 december 2022 gerelateerd aan het aantal fte (in euro's)

	Instelling	Groep I	Groep II	Groep III	Groep IV	Groep V	Totaal
Uitkomst	n.b.						
Minimum		n.v.t.	710	85	1	89	1
1e kwartiel		n.v.t.	1.288	334	304	447	389
2e kwartiel		n.v.t.	3.095	876	618	786	726
3e kwartiel		n.v.t.	3.860	1.598	1.360	1.406	1.408
Maximum		n.v.t.	7.137	4.595	3.146	2.673	7.137
Aantal besturen		90	88	42	55	54	329
Aantal besturen met voorziening langdurige zieken		0	6	11	33	36	86

Toelichting

- Niet van alle instellingen bleken de gegevens over de personeelsformatie bekend te zijn in de databases van DUO. Daarom zijn deze instellingen niet verwerkt in de tabel.
- Normaliter worden PO scholen aangesloten bij het vervangingsfonds en daardoor hoeven ze geen voorziening te vormen. Echter kunnen ze er voor kiezen om eigenrisicodragers te worden. In tabel 31 kunnen we zien dat naarmate de grootte van de instelling toeneemt, het 'voordeel' van eigenrisicodragerschap ook toeneemt.
- Het grote verschil tussen minimum en maximum zou kunnen worden verklaard door de opbouw van het personeelsbestand of door het hanteren van verschillende methodieken.

Jubileumvoorziening

Tabel 32: Saldo jubileumvoorziening per 31 december 2022 gerelateerd aan het aantal fte (in euro's)

	Instelling	Groep I	Groep II	Groep III	Groep IV	Groep V	Totaal
Uitkomst	1.155						
Minimum		219	312	272	547	561	219
1e kwartiel		850	841	866	934	835	850
2e kwartiel		994	895	989	1.044	1.061	988
3e kwartiel		1.247	1.062	1.195	1.366	1.240	1.228
Maximum		2.129	2.073	2.783	2.029	2.388	2.783

Toelichting

- Niet van alle instellingen bleken de gegevens over de personeelsformatie bekend te zijn in de databases van DUO. Daarom zijn deze instellingen niet verwerkt in de tabel.
- Opvallend is de grote spreiding in de omvang van de jubileumvoorziening. Dit kan worden veroorzaakt door de opbouw van het personeelsbestand of door het hanteren van verschillende methodieken. Gezien de grote verschillen tussen minimum en maximum vermoeden wij dat het hanteren van verschillende methodieken de grootste verklaring is voor de verschillen. Dit bemoeilijkt een goede vergelijking.

Voorziening groot onderhoud

Bij de nadere analyse van de voorziening voor groot onderhoud hebben wij uitsluitend de instellingen betrokken die ook een dergelijke voorziening hebben opgenomen in de jaarrekening. Dit om de vergelijking zo zuiver mogelijk te maken.

Tabel 33: Onderhoudsvoorziening per leerling (in euro's)

	Instelling	Groep I	Groep II	Groep III	Groep IV	Groep V	Totaal
Onderhoudsvoorziening	215	713	581	654	587	512	616

Tabel 34: Dotatie onderhoudsvoorziening gerelateerd aan het aantal leerlingen (in euro's)

	Instelling	Groep I	Groep II	Groep III	Groep IV	Groep V	Totaal
Uitkomst	110						
Minimum		4	31	62	34	38	4
1e kwartiel		133	95	107	126	129	110
2e kwartiel		203	128	137	166	148	150
3e kwartiel		280	190	161	233	182	215
Maximum		888	800	544	685	391	888

- Er is een grote spreiding in de omvang van de dotatie per leerling: een factor 2 tot 6 verschil tussen instellingen met de laagste dotatie per leerling en instellingen met de hoogste dotatie per leerling. Dit verschil zou kunnen worden verklaard door een verschillende huisvestingssituatie (nieuw of oud) of het gebruik van verschillende schattingen om de dotatie te bepalen.

6. Resultatenrekening

Samengevatte resultatenrekening

Tabel 35: Procentuele verdeling van de posten uit de Staat van Baten en Lasten (totaal baten = 100%)

	Instelling	Groep I	Groep II	Groep III	Groep IV	Groep V	Totaal
3.1 Rijksbijdragen	98,3%	95,0%	95,3%	95,6%	96,4%	95,5%	95,5%
3.2 Overige overheidsbij.	0,3%	1,0%	1,0%	1,0%	1,1%	1,8%	1,2%
3.4 Baten werk in opdr.	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%	0,0%	0,0%
3.5 Overige baten	1,5%	4,0%	3,6%	3,4%	2,5%	2,6%	3,4%
Totaal baten	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
4.1 Personeelslasten	80,0%	78,9%	81,3%	81,9%	80,8%	80,9%	80,5%
4.2 Afschrijvingen	3,0%	2,7%	2,6%	2,5%	2,4%	2,4%	2,5%
4.3 Huisvestingslasten	4,7%	6,1%	5,6%	5,8%	7,0%	6,7%	6,2%
4.4 Overige lasten	9,8%	10,4%	9,0%	8,9%	8,2%	7,6%	9,1%
Totaal lasten	97,5%	98,1%	98,6%	99,0%	98,4%	97,6%	98,3%
Saldo baten en lasten	2,5%	1,9%	1,4%	1,0%	1,6%	2,4%	1,7%
Financiële baten en l.	0,0%	-0,2%	-0,1%	-0,2%	-0,1%	0,0%	-0,1%
Resultaat	2,5%	1,7%	1,3%	0,8%	1,5%	2,4%	1,5%

Tabel 36: Posten Staat van Baten en Lasten per leerling (in euro's)

	Instelling	Groep I	Groep II	Groep III	Groep IV	Groep V	Totaal
3.1 Rijksbijdragen	7.156	9.166	8.508	8.400	8.815	8.343	8.716
3.2 Overige overheidsbij.	19	154	106	94	104	178	130
3.4 Baten werk in opdr.	0	0	4	0	7	0	2
3.5 Overige baten	106	417	377	319	228	231	335
Totaal baten	7.282	9.738	8.996	8.813	9.153	8.752	9.183
4.1 Personeelslasten	5.826	7.687	7.368	7.224	7.379	7.077	7.402
4.2 Afschrijvingen	216	255	225	211	217	210	229
4.3 Huisvestingslasten	341	565	494	503	639	587	554
4.4 Overige lasten	714	1.009	795	760	768	664	830
Totaal lasten	7.097	9.517	8.882	8.697	9.004	8.537	9.015
Saldo baten en lasten	184	221	114	116	149	215	168
Financiële baten en l.	0	-18	-14	-12	-10	-4	-13
Resultaat	184	203	100	104	139	211	155

— Er is nauwelijks een verband te leggen tussen de grootte van het bestuur en de hoogte van de rijksbijdragen per leerling. Dit wordt mede veroorzaakt doordat de gemiddelde schoolgrootte (op brinnummer niveau) bepalend is voor extra bekostiging.

Tabel 37: Staat van Baten en Lasten t.o.v. Begroting (Procentueel verschil)

	Instelling	Groep I	Groep II	Groep III	Groep IV	Groep V	Totaal
3.1 Rijksbijdragen	11,7%	11,4%	11,8%	11,6%	12,5%	12,5%	11,9%
3.2 Overige overheidsbij.	158,7%	87,9%	57,2%	55,2%	88,8%	49,3%	69,7%
3.3 College- cursus-, les-	0,0%	-1,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	-0,3%
3.4 Baten werk in opdr.	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	-0,2%	0,0%	0,0%
3.5 Overige baten	13,3%	118,5%	56,0%	63,3%	81,6%	60,5%	79,6%
Totaal baten	11,9%	12,4%	12,1%	12,2%	13,4%	12,9%	12,5%
4.1 Personeelslasten	10,6%	9,7%	9,6%	10,2%	9,5%	8,9%	9,6%
4.2 Afschrijvingen	8,0%	2,4%	-2,2%	0,5%	-1,8%	1,7%	0,2%
4.3 Huisvestingslasten	3,8%	9,4%	9,8%	6,1%	12,7%	8,8%	9,5%
4.4 Overige lasten	18,1%	19,1%	10,1%	11,8%	10,2%	0,8%	11,6%
Totaal lasten	10,9%	10,0%	9,1%	9,7%	9,1%	7,5%	9,2%
Saldo baten en lasten	1,0%	2,4%	3,1%	2,5%	4,3%	5,4%	3,4%
Financiële baten en l.	0,0%	0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Resultaat	1,1%	2,0%	2,6%	2,1%	3,6%	4,6%	2,8%

Toelichting

— Vanuit Tabel 37 kunnen we zien dat in het algemeen de rijksbijdragen circa 10% hoger waren dan begroot. Voor de personeelslasten was dit 5% hoger dan begroot. Totaal resultaat lag bijna in alle groepen circa 5% boven de begrote cijfers.

Tabel 38: Ontwikkeling afwijking Resultaat t.o.v. begroting 2016-2022 (gemiddelden)

	Instelling	Groep I	Groep II	Groep III	Groep IV	Groep V	Totaal
2017	-1,8%	2,4%	1,7%	1,2%	1,6%	1,3%	1,8%
2018	-2,0%	0,8%	-0,2%	-1,0%	0,5%	0,6%	0,2%
2019	-2,0%	3,7%	3,3%	2,2%	2,8%	3,0%	3,2%
2020	5,6%	-1,1%	-0,7%	-0,9%	-0,7%	-0,6%	-0,8%
2021	9,5%	4,6%	5,0%	5,0%	4,4%	5,1%	4,8%
2022	1,1%	1,9%	2,2%	2,3%	3,2%	4,6%	2,7%

Toelichting

— In het algemeen kunnen we constateren dat er een voorzichtige begroting wordt gemaakt waar het resultaat circa 1-2% hoger uitkomt. De grote afwijking van 2021 komt door de inzet van de extra Rijksbijdragen in het primair onderwijs (EHK, IOP en NPO). In 2022 is de afwijking weer op het oude niveau.

Verdeling personeel

Tabel 39: Aantal FTE per leeftijdscategorie van het personeel

	Instelling	Groep I	Groep II	Groep III	Groep IV	Groep V	Benchmark	Landelijk
Gemiddelde leeftijd								
2021	37,3	41,3	40,4	40,9	42,2	41,8	41,25	42,22
2022	35,0	40,5	37,7	39,8	40,4	40,3	39,62	42,08
<u>Aantal Fte per categorie:</u>								
Leeftijd t/m 25 jaar	n.b.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-	
Leeftijd tussen 25 en 35 jaar	13,7	1,4	5,8	13,0	21,2	55,1	16,77	
Leeftijd tussen 35 en 45 jaar	6,1	1,0	5,7	13,4	24,8	57,1	17,66	
Leeftijd tussen 45 en 55 jaar	3,5	0,7	3,5	7,0	12,6	32,2	9,76	
Leeftijd tussen 55 en 65 jaar	n.b.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-	
<u>Percentuele verdeling:</u>								
Leeftijd t/m 25 jaar	n.b.	0%	0%	0%	0%	0%	0%	7%
Leeftijd tussen 25 en 35 jaar	59%	46%	39%	39%	36%	38%	38%	24%
Leeftijd tussen 35 en 45 jaar	26%	32%	38%	40%	42%	40%	40%	26%
Leeftijd tussen 45 en 55 jaar	15%	22%	23%	21%	21%	22%	22%	21%
Leeftijd tussen 55 en 65 jaar	n.b.	0%	0%	0%	0%	0%	0%	22%

Toelichting

- De leeftijdsgroepen 25 tot 35 en 35 tot 45 jaar zijn het meest werkzaam in het onderwijs. De leeftijd t/m 25 jaar is relatief laag en in overeenstemming met voorgaande jaren.
- De (gewogen) gemiddelde leeftijd in het primair onderwijs daalt jaarlijks licht vanaf 2014 (was toen 44,5). Ondanks landelijke ontwikkelingen zoals de uitgestelde pensioendatum daalt de gemiddelde leeftijd. Er lijkt dus in het primair onderwijs ingezet te zijn op het aantrekken van jong personeel.
- De landelijke data betreft gewogen gemiddelde leeftijden terwijl in onze benchmark gemiddelde leeftijden zijn berekend. Dit verklaart het verschil ten opzichte van de landelijke data.

Tabel 40: verdeling vast en tijdelijk personeel in Fte

	Instelling	Groep I	Groep II	Groep III	Groep IV	Groep V	Landelijk
Totaal personeel in Fte	59,9	12,0	30,7	75,7	143,8	309,7	
<u>Aantal Fte per categorie:</u>							
Vast personeel	43,0	8,9	24,2	60,4	118,2	254,7	
Tijdelijk personeel	10,0	0,5	2,9	6,3	7,7	21,1	
<u>Procentuele verdeling:</u>							
Vast personeel	72%	74%	79%	80%	82%	82%	85%
Tijdelijk personeel	17%	4%	9%	8%	5%	7%	15%

Toelichting

- Voor een goede interpretatie van de flexibele ruimte is het van belang om ook de omvang van de inzet van personeel niet in loondienst te betrekken.
- Grotere instellingen hebben relatief meer personeel in vaste dienst. Mogelijk komt dit doordat zij beter in staat zijn hun risico's te spreiden door bijvoorbeeld het aanhouden van een bovenschoolse vervangingspool.

Tabel 41: Aantal leerlingen per Fte per categorie

	Instelling	Groep I	Groep II	Groep III	Groep IV	Groep V
Aantal leerlingen per Fte	18,0	15,2	14,5	15,1	16,1	16,0
Directie	-	186,6	222,0	182,4	626,3	1.306,2
OP	25,4	18,4	18,9	19,2	19,9	19,6
OOP	62,3	48,9	69,9	101,7	121,3	136,0

Tabel 42: Personeelslasten per Fte (in euro's)

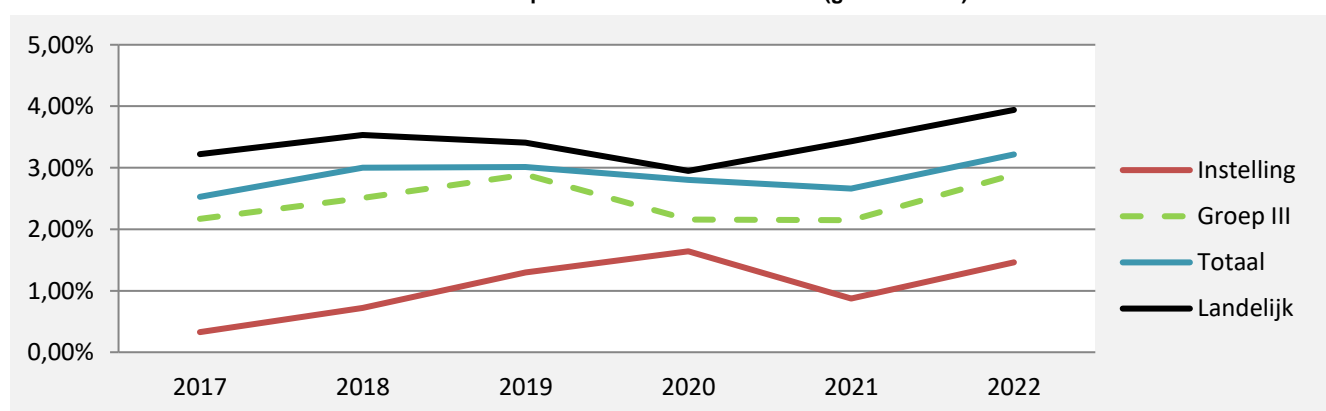
	Instelling	Groep I	Groep II	Groep III	Groep IV	Groep V	Landelijk
Personeelslast per Fte	104.888	98.056	89.470	100.025	103.473	103.917	87.791
Minimum		30.880	62.514	72.668	77.368	86.942	
1e kwartiel		83.323	81.640	90.834	95.331	97.887	
2e kwartiel		93.663	87.874	97.746	102.794	101.916	
3e kwartiel		112.674	94.501	105.589	110.338	111.221	
Maximum		152.564	138.455	139.364	143.597	122.450	

— Wij hebben geconstateerd dat in bij kleine scholen (kleiner dan 5 fte) fte aantallen niet bekend is in de data van DUO, dit geeft in dat geval een vertekend beeld in de uitkomsten. Voor ons is het echter niet mogelijk te achterhalen bij na een communicatie met DUO.

Tabel 43: Ontwikkeling personeel niet in loondienst t.o.v. totaal personeelskosten 2016-2022 (gemiddelden)

	Instelling	Groep I	Groep II	Groep III	Groep IV	Groep V	Totaal	Landelijk
2017	0,33%	2,5%	2,0%	2,2%	3,3%	2,9%	2,5%	3,2%
2018	0,72%	3,5%	2,0%	2,5%	3,8%	3,3%	3,0%	3,5%
2019	1,30%	3,3%	2,2%	2,9%	3,4%	3,3%	3,0%	3,4%
2020	1,64%	3,4%	1,9%	2,2%	3,4%	3,0%	2,8%	2,9%
2021	0,87%	2,8%	2,0%	2,1%	3,5%	3,1%	2,7%	3,4%
2022	1,46%	3,2%	2,3%	2,9%	3,9%	4,3%	3,2%	3,9%

Grafiek 10: Personeel niet in loondienst t.o.v. totaal personeelskosten 2016-2022 (gemiddelden)

— Wij hebben geconstateerd dat het percentage van personeel niet in loondienst in het primair onderwijs in de jaren 2017-2018 sterk is toegenomen. De laatste jaren hebben we een lichte daling gezien. In 2022 heeft het weer toegenomen. Dit is in lijn met de arbeidskrachten in de sector en de toename van uitzendkrachten in de laatste jaren.

— Wij hebben geconstateerd dat de loonkosten van het "personeel niet in loondienst" niet altijd afzonderlijk in de jaarrekening wordt vermeld. Daardoor staat er vaak "n.b. of null".

Bestuurders en toezichthouders

Tabel 44: Verhouding bestuurder en toezichthouder ten opzichte van aantal leerlingen per categorie

	Instelling	Groep I	Groep II	Groep III	Groep IV	Groep V
Bestuurskosten per leerling	Er is geen data voor deze tabel beschikbaar					
Aantal leerlingen per bestuurder						
Aantal leerlingen per toezichthouder						

— In deze tabel hebben we de bestuurskosten per leerling berekend en hoeveel leerlingen per bestuurder en toezichthouder aanwezig zijn. Hieruit kunnen we opmaken dat hoe groter de instelling is, hoe lager de bestuurskosten per leerling zijn.

— Het aantal leerlingen per bestuurder is voor een goede vergelijkbaarheid omgerekend naar een aanstelling van 1,0 fte op jaarbasis.

Tabel 45: Gemiddelde kosten per toezichthouder per categorie

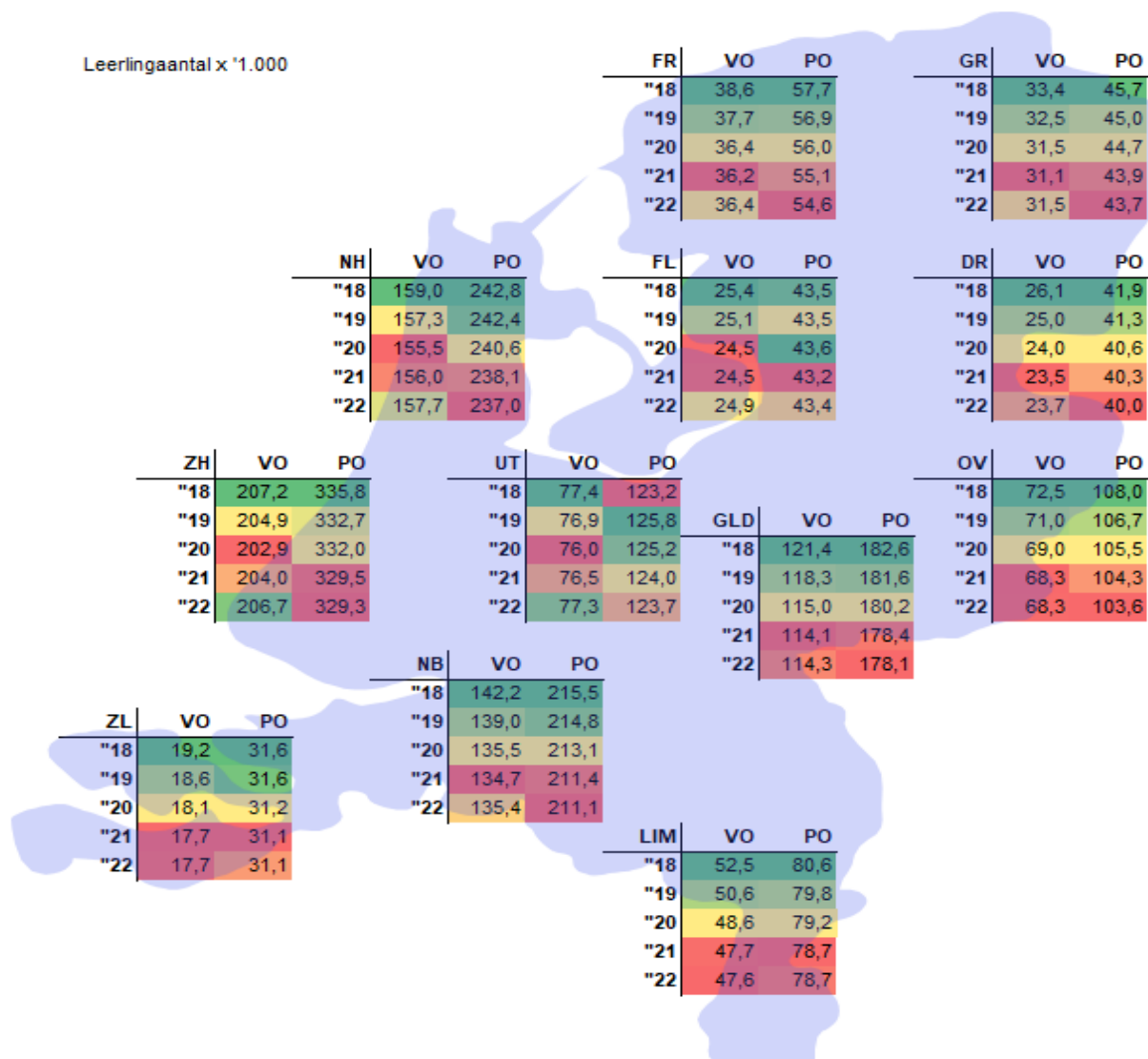
	Instelling	Groep I	Groep II	Groep III	Groep IV	Groep V	Totaal	%
t/m €1.700	Er is geen data voor deze tabel beschikbaar							
van €1.700 t/m €4.000								
van €4.000 t/m €7.500								
van €7.500 t/m €10.000								
boven €10.000								
Totaal								

— In deze tabel hebben we de gemiddelde kosten per toezichthouder per groep ingedeeld en weergegeven in het aantal instellingen. Vanuit de gegevens kunnen we zien dat de meeste instellingen minder dan €1.800 per toezichthouder uitgeven. Dit betreft de maximaal onbelaste bezoldiging (vrijwilligersvergoeding).

7. Leerlingenaantallen

Aantal leerlingen per provincie

Al enkele jaren wordt gesproken over 'krimp' van het leerlingenaantal. De krimp in 2022 is overal aanwezig. Toenemend/dalend aantal leerlingen in een regio betekent niet dat het leerlingenaantal van uw instelling kan toenemen/afnemen; er is ook sprake van 'marktaandeel'. In onderstaand schema wordt per provincie gepresenteerd hoeveel leerlingen zijn ingeschreven op de scholen voor zowel voor het primair onderwijs (PO) als voor het voortgezet onderwijs (VO).

Colofon

Wij zijn u graag van dienst vanuit onze locaties in Alphen aan den Rijn, Leersum, Drechtsteden, Zwolle, Nieuwegein, Geldermalsen en Barneveld. Meer informatie en contactgegevens vindt u op www.vanreeaccountants.nl. Neem gerust contact met ons op, wij helpen u graag.

drs. J. (Jaap) Bergman RA

mr. drs. G.J. (Gerlof) de Jong RA

A. (Arjen) van der Plas RA MSc

M.A. (Marien) Rozendaal RA

J.A. (Albert-Jan) van Ginkel MSc RA

J. (Jaap) Goossen RA MSc

J. (Johan) Berkouwer MSc RA

W. (Wouter) Bunt AA

drs. L.M.W. (Leon) van der Vliet RA

E.J.A. (Evert) aan het Rot AA

T. (Theo) van Dolderen RA MSc

R. (Rutger) van der Weerd MSc RA

Het benchmarkrapport is opgesteld door Van Ree Onderwijsadviseurs, onderdeel van Van Ree Accountants. Ondanks de zorgvuldige wijze waarop het is opgesteld, kan er iets mis zijn gegaan. U kunt ons niet aansprakelijk stellen voor de gevolgen van eventuele onjuistheden in dit rapport.